ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ МОН УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОГО СИМПОЗІУМУ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

26-28 квітня 2016 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Київ – 2016

УДК 378.22.091.214:[61:304.3](072)
ББК 51.204.0Р3-21

Матеріали Міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підростаючого покоління»: Зб. наук. праць. – Київ, 2016. – Вип. 1. – 333 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, академік НАПН України, доктор філософських наук, професор.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бондар Володимир Іванович – декан факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Вербицький Володимир Валентинович – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор.

Страшко Станіслав Васильович – завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кандидат біологічних наук, професор.

Укладачі:

Страшко І.В., Челнокова М.С.

© Міжнародний симпозіум
«ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ»
© НПУ імені М.П. Драгоманова
© НЕНЦ МОН України

Кривич І. П., Гусева Г.М., Палієнко К.В., Олайа-Верано В.В.
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН МЕДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

ABSTRACT. The paper describes the key approaches to the organization of educational work with students; the main ways of intensifying the educational process, including the use of the systematic approach to the teaching of fundamental and professional disciplines, narrowing the gap between education and training, the use of current teaching methods and online monitoring students' knowledge, as well as the correlation between the educational, scientific and practical work, and implementation of modern information technologies. The article also shows the practical and theoretical foundations of test control use. The test is considered as a tool for quantitative diagnosis of knowledge levels at the present stage of educational development.

The analysis of the features and the specifics of individual work and lecturing methods were conducted. It was proved that the use of multimedia and presentations is a priority for lectures as they help effectively study the theoretical material, form a positive motivation for the material perception, help to better learn it, and stimulate logical thinking.

This work is the result of a generalized student learning experience at the department of medico-biological and valeologic fundamentals of life and health protection.

Keywords: interactive training technology, problem situation, presentations, ICT technologies.

Майбутнє будь-якої держави визначається здоров'ям підростаючого покоління, що перебуває у прямій залежності від рівня кваліфікації не тільки медичних працівників, а і педагогів, так як саме вчитель несе моральну і юридичну відповідальність за збереження життя і здоров'я дітей під час їх перебування у навчальному закладі. Саме вчитель повинен вміти оперативно оцінити стан хворого або потерпілого учня та без зволікань надати медичну допомогу з метою попередження можливих ускладнень або летального наслідку, бо це є обов'язковим елементом його професійної компетентності.

У системі підготовки майбутнього вчителя важлива роль відводиться дисциплінам медичного спрямування. Ці дисципліни є містком між фундаментальними знаннями та практичним їх застосуванням у школі, тому знання студентами медичних дисциплін залежать не тільки від засвоєння навчального матеріалу, але й від уміння викладача розвинути у них основи педагогічного мислення. З цією метою колектив кафедри постійно працює над удосконаленням навчального процесу, впроваджуючи його нові форми та методи. Метою написання даної роботи стало бажання колективу викладачів кафедри поділитися десятирічним досвідом підготовки вчителів основ здоров'я.

Починаючи з 2006 року на кафедрі медико - біологічних і валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова розпочато підготовку студентів за новою спеціальністю – «Здоров'я людини». На той час не існувало ні підручника, ні навчального посібника, якій відповідав би навчальному плану, тематичним планам лекційного та практичного курсу. Тому під час підготовки методичних розробок, нами, з огляду на вимоги вищої педагогічної школи та виходячи із необхідності забезпечення високого рівня узгодження матеріалів лекцій і практичних занять з відповідними розділами навчальних дисциплін «Анатомії і

фізіології людини», «Загальної біології», «Основи валеології» **[**1,с.32,151,171**],** були опрацьовані, адаптовані та подані у доступній для широкого загалу студентів формі дані з певної кількості різнопланових наукових статей, нормативних і законодавчих документів. **[**2,3.**]** З 2015 року розпочато навчання студентів за новими навчальними планами.

Призначення і місце кожної навчальної дисципліни медичного спрямування визначає програма начальної дисципліни. Вона фіксує конкретний зміст як освіти, так і навчання окремої навчальної дисципліни. В межах програми відбувається подальша деталізація цілей навчання, відповідно до яких формується структура і зміст навчальної дисципліни, взаємозв'язки між ними. Сукупність навчальних дисциплін дає цілісне уявлення про зміст підготовки спеціалістів і, повною мірою, є «сценарієм» навчального процесу. Тому рівень розробки навчальної програми визначає якість підготовки студентів. Метою навчання студентів є отримання викладачем бажаного результату, який повинен бути досягнутий внаслідок виконання програми з певної дисципліни. Кожна програма містить блоки змістових модулів, які включають питання оволодіння студентами знаннями, вміннями і навичками не тільки в межах конкретної дисципліни, а також знаннями, вміннями і навичками, необхідними для творчої діяльності, навчальної та науково-дослідної роботи.

Акцент діяльності викладачів кафедри спрямовано на стимуляцію активності студентів, на застосування системи методів активного навчання, для яких характерні такі особливості:

- активізація мислення студентів;
- залучення студентів до активного навчання(протягом усієї пари);
- вироблення студентами самостійних рішень;
- постійна взаємодія викладача та студентів за допомогою прямих і зворотніх зв'язків.

Активні методи навчання застосовуються на різних видах занять. Активізація засвоєння матеріалу студентами під час традиційних форм занять досягається в результаті постійно діючих прямих і зворотних зв'язків між викладачем і студентами. Так, практикується проведення лекцій-бесід, що передбачають безпосередній контакт педагога з аудиторією. Упродовж заняття викладач ставить студентам запитання, які використовуються для вивчення думки та рівня підготовки студентів з певної проблеми. Студенти, обдумуючи відповіді на запитання викладача, самостійно роблять висновки, краще розуміють глибину і важливість проблеми, що обговорюється.

У постійному контакті з викладачем студенти перебувають і на проблемній лекції, що спирається на послідовно змодельовані проблемні ситуації, які створюються шляхом постановки проблемних запитань. Така форма роботи дає позитивні результати, оскільки, по-перше, знання, отримані студентами при розв'язанні проблеми стають їх надбаннями, переконаннями, розвивають інтелект; по - друге, знання, засвоєні активно, глибше запам'ятовуються , легше актуалізуються та можуть бути перенесеними в інші, навіть нестандартні ситуації.

Заняття у формі лекції-консультації проводяться, коли тема має суто практичний характер. Після короткого викладу основних питань теми студенти ставлять викладачу запитання. Відповідям на них може відводитись до 50% лекційного часу. У кінці заняття проводиться невелика дискусія - вільний обмін поглядами, який резюмує викладач. Складовою частиною лекційного заняття може стати навчальна дискусія, яка дозволяє викладачу висловити різні погляди на проблему, обговорити різні наукові позиції, а студентам - вибрати і обґрунтувати свою позицію, сформувати нові поняття, висновки.

Для осмислення знань, їх систематизації, формування вмінь, усвідомлення і запам'ятовування професійного алгоритму навичок нами використовуються такі методи, як вирішення ситуаційних задач, ділові ігри, які впроваджуються для тренування, розвитку творчого мислення, формування практичних вмінь.

Методично визнаним і професійно апробованим методом є проведення ділової гри з обов'язковим моделюванням функцій молодшого медичного персоналу. Ділова гра – одна з активних форм навчання з дисциплін медичного спрямування. Через стадію логічного мислення, вона формує у студентів алгоритм надання долікарської медичної допомоги. Важлива особливість ділових ігор полягає у тому, що вони дають досвід діяльності швидкого та оперативного прийняття рішень при невідкладних станах, що можуть загрожувати життю. Кожному студенту надається можливість створити модель невідкладного стану. Ділова гра суттєво сприяє досягненню одного з основних завдань вищої педагогічної освіти – формуванню у майбутнього вчителя професійних навичок надання долікарської медичної допомоги в першу чергу дітям.

Досвід роботи викладачів кафедри свідчить про те, що ігрові методи навчання сприяють більш швидкому та якісному засвоєнню знань та формуванню вмінь за короткий проміжок часу, створюють певний емоційний фон, що дає змогу виховувати у майбутніх вчителів почуття професійного обов'язку та відповідальності. Особливо ефективним , на нашу думку, є проведення рольової гри при вивченні та опрацюванні тем, що стосуються надання долікарської медичної допомоги. Метою таких занять є відпрацювання навичок в роботі майбутнього вчителя в критичній ситуації. Засвоєння практичних навичок з основ педіатрії, основ акушерства і гінекології, долікарської діагностики невідкладних станів та основ травматології і хірургії здійснюється, як правило, на практичних заняттях.

Викладачами кафедри розроблено перелік вмінь для студентів, адже майбутнім педагогам треба бути готовими до того, що у повсякденному житті досить часто відбуваються ситуації, які вимагають прийняття своєчасного правильного рішення і надання потерпілому належної допомоги.

На кафедрі при викладанні дисциплін медичного спрямування проводиться послідовна інформатизація процесу навчання. Викладачі кафедри більше уваги стали приділяти впровадженню електронних підручників, мультимедіа, збільшувати частку індивідуального і самостійного навчання

студентів. У перспективі викладачі кафедри ставлять за мету розробку легкоадаптованих навчаючих технологій, тренінгових систем, інформаційна база яких буде включати блоки електронних підручників, ілюстрованих словників та тестів для контролю і самоконтролю знань студентів. [4, с.56-79]

Останнім часом при викладанні таких дисциплін як « Основи хірургії і травматології», « Долікарської медичної допомоги у невідкладних станах», «Основи педіатрії з інфекційними хворобами», « Охорона матері і дитини з основами акушерства і гінекології» на кафедрі використовуються комп'ютерні слайдові презентації. Автори вважають, що подібний виклад матеріалу як найкраще відповідає реалізації тих завдань, які стоять перед сучасною лекцією. Під час презентаційної лекції є можливість представити будь-які види інформації – тексти, цифровий матеріал, фото, звук. Все це створює широкі можливості для подання матеріалу і при творчому підході викладача дозволяє розв'язати більшість завдань, які стоять перед ним.

З метою оптимізації позааудиторної роботи студентів, на кафедрі розроблені і впроваджуються методичні розробки для самостійних занять. Методичні рекомендації складено відповідно до програм за єдиною методичною системою. Вони містять перелік знань і умінь, якими повинен володіти студент, список рекомендованої літератури, необхідної для формування базових знань. Для з'ясування вихідних знань і умінь студентам пропонується виконати ряд контрольних завдань. Досвід роботи нашої кафедри показав, що застосування запропонованої форми самостійної роботи забезпечує достатню підготовку студентів до практичної діяльності.

Взаємодія між викладачами кафедри і студентами повинна ефективно забезпечувати, з одного боку, відповідний рівень підготовки студента, а з іншого - постійне удосконалення як форм і методів викладання дисциплін, так і педагогічної майстерності кожного викладача. Підготовка вчителя основ здоров'я передбачає становлення всебічно розвиненої особистості і водночас професіонала високого рівня, який би відповідав вимогам сучасності і був конкурентноспроможним в умовах ринкової економіки за своїми професійними та моральними якостями.

Список використаних джерел

1. Навчально-методичний комплекс дисциплін фахової підготовки бакалавра за напрямом «Здоров'я людини» :наук.-метод.зб./кол.авт.// за ред.С.В.Страшка.-К.:Освіта, 2013.-360с.
2. Проблеми освіти:наук.-метод.зб./К.:Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, вип..49, К.:Освіта України, 2006 – 234
3. Галузевий стандарт вищої освіти. – К.: МОН України, 2006
4. Соціально-просвітницькі тренінги з формування мотивації до здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу/ навч.метод.посібник/ за ред..С.В.Страшка.-Київ: Освіта України, 2006.-260с.